

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Берзіна Анжела Бахтіярли

к.ю.н., старший викладач кафедри судової медицини

та медичного права

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Клименко Марія Сергіївна

студентка 4 курсу, гр. БП-20

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Здоров'я нації – важливий критерій оцінки функціонування системи охорони здоров'я країни. Наскільки вдало побудована система громадського здоров'я в країні, настільки у перспективі можна говорити про можливості нації покращити показники тривалості життя, зменшити кількість хворого населення, у тому числі хронічних, систематично зміцнювати здоров'я, особливо здоров'я дітей як майбутнього нації. Ті системні зміни, які відбуваються в Україні в рамках медичної реформи вимагають акцентування уваги й на питанні громадського здоров'я. Активна робота у цьому напрямку в державі ведеться. Так, 1 жовтня 2023 року вступив в силу Закон України “Про систему громадського здоров'я”, яким врегульовані суспільні відносини в сфері громадського здоров'я.

Громадське здоров'я – це сфера знань та організована діяльність суб'єктів системи громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя [1]. Фізичні особи є суб'єктами відносин у сфері громадського здоров'я. У зв'язку із цим, законодавець пропонує своє бачення правового статусу фізичних осіб як учасників правовідносин в сфері громадського здоров'я.

Правовий статус фізичних осіб у сфері громадського здоров'я визначений в ст. 15 Закону України "Про систему громадського здоров'я". До прав фізичних осіб у сфер громадського здоров'я відноситься право на:

1) безпечні для здоров'я і життя харчові продукти, питну воду, умови праці, навчання, виховання, побуту, дозвілля, відпочинку та навколишнє природне середовище;

2) участь у розробленні, обговоренні та громадській експертизі проектів програм і планів розвитку системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, внесення пропозицій з цих питань до відповідних органів;

3) відшкодування шкоди, завданої його здоров'ю внаслідок порушення вимог санітарного законодавства фізичними або юридичними особами, посадовими особами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

4) достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, а також про наявні та можливі фактори ризику для здоров'я та їх ступінь [1].

До обов'язків законодавець відносить такі:

1) піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших осіб;

2) брати участь у проведенні медико-санітарних заходів;

3) виконувати розпорядження та вказівки посадових осіб органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час здійснення ними медико-санітарних заходів;

4) виконувати інші обов'язки, передбачені санітарним законодавством.

Окремо законодавець виділяє фізичних осіб, хворих на інфекційні хвороби чи тих, які є носіями збудника інфекційної хвороби. Вони зобов'язані:

1) виконувати вимоги медичних працівників та актів законодавства для запобігання поширенню інфекційних хвороб;

2) виконувати вимоги медичних працівників щодо порядку та умов лікування, додержуватися режиму роботи закладів охорони здоров'я та наукових установ, у яких вони лікуються [1].

Таким чином, правовий статус суб'єктів у сфері громадського здоров'я врегульований законами України та міжнародними стандартами, а дотримання прав і свобод, а також обов'язків у сфері громадського здоров'я сприяє покращенню показників здоров'я нації та забезпечує захист прав та свобод у сфері охорони здоров'я у випадку їх порушення. Законодавець вдало прописав на рівні Закону України "Про систему громадського здоров'я" суб'єктів правовідносин у сфері громадського здоров'я та визначив їх права і обов'язки, зокрема й для фізичних осіб (ст. 15 Закону України "Про систему громадського здоров'я"). Це в цілому може сприяти загальному благу, запобігати поширенню захворювань та покращувати стан громадського здоров'я. Подальше реформування законодавства у сфері громадського здоров'я, в тому числі в напрямку забезпечення правового статусу фізичних осіб, повинно відбуватись з урахуванням процесу гармонізації із законодавством ЄС та міжнародних стандартів в сфері охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20/print>.